

**Szent Imre Katolikus Általános Iskola
Zsombó**

ETIKAI KÓDEX

2011

Preambulum

Tekintet nélkül arra, hogy
Másoknak tetszik
Vagy nem,
Tekintet nélkül arra, hogy
Látják-e vagy nem,
Tekintet nélkül arra, hogy lesz-e
Sikere vagy nem,
Tedd a jót!
Tégy minden jót, amit
Megtehetsz,
Ott, ahol vagy,
Úgy, ahogy teheted,
Akkorát, amekkorát tehetsz,
De mindig, szüntelen ez legyen
A programod!

(Sík Sándor: Tedd a jót!)

Az intézmény életét befolyásolja a tanár-diák-szülő között létrejött kapcsolat. Ezen találkozások minőségét a magunk és a másik ember iránti tisztelet, elfogadás és megbecsülés kell, hogy meghatározza. Mindegyik félnek joga van ahhoz, hogy véleményét, kérését kifejezze, az meghallgatásra találjon, és őt komolyan vegyék.

Az etikai kódex nem szabályok és szankciók gyűjteménye – mert ezeket az iskolai Szervezeti és Működési Szabályzat, illetve a Házi rend tartalmazza –, hanem olyan erkölcsi normagyűjtemény, amely igazodási pontot nyújt véleménykülönbségek esetén. Az oktató-nevelő munkában résztvevők értékeinek, emberi méltóságának megőrzését, kiteljesedését szolgálja. Ezért a jelen etikai kódexben megfogalmazott elvárások teljesítése és teljesülése tanárok, dolgozók, szülők, diákok közös felelőssége. Az itt lefektetett normák érvényességi köre kiterjed az intézmény vezetőire, valamint annak valamennyi dolgozójára és használójára.

Az iskola feladata

Ma már az életünk nagy részét tanulással töltjük. Ennek az egyik fontos színtere az iskola, ahova tanulni vagy tanítani járunk.

De mit is jelent az iskola fogalma napjainkban? „Az iskola: hely, ahol a műveltség módszeres és kritikus elsajátítása által kiformalódik a teljes ember. Az iskolának nevelő jellegűnek kell lennie (...) olyan fokon (...), hogy tudjon erős, felelős, szabad és erkölcsileg helyes döntésekre képes személyiségeket nevelni.”¹ Az iskola akkor tud felelős, szabad és erkölcsileg helyes döntésekre képes személyiségeket nevelni, ha a tanulókat alkalmassá teszi arra, hogy fokozatosan rányíljanak a valóságra és kialakítsanak maguknak egy határozott képet a világról.

Az iskolának az a dolga, hogy a diákot értelmének gyakorlására készítse, fejlesztve az értelemnek az összefüggések tisztázására és az igazság fölfedezésére irányuló képességét és kibontakoztatva a tapasztalásra, továbbá az átélt bizonyosságok megragadására irányuló érzéket.

Az az iskola, amely nem valósítja meg ezt a feladatát, s amely épp ellenkezőleg, előre gyártott gondolkodási elemeket kínál fel, akadálya lesz annak, hogy diákjainak személyisége kifejlődjék.

Az etikai kódex megalkotásának indokai

Korunkban és társadalmunkban erőteljesen jelen van a jogokra hivatkozó, felelősséget nem ébresztő nevelés, amely az embert teszi meg minden dolgok végső mércéjének. A mindenkori hatalmi igényekhez igazított emberkép, a torzítottan bemutatott világ, a manipulált emberi viszonyok azonban rombolják a személyiséget, gátolják az önálló, felelős, erkölcsileg helyesen dönteni és cselekedni tudó személyiség kialakulását.

Az ember ösztönei, hajlamai és vágyai között vannak olyanok, amelyeket rendezni vagy kordában kell tartani ahhoz, hogy az emberi személyiség a maga teljességében kibontakozhasson. A gyermekeket – a mai korban talán még jobban, mint máskor – meg kell védeni a tömegkommunikációs eszközök által sugallt felelősség nélküli, a fogyasztásra és pillanatnyi örömökre épülő „emberkép” hatásaitól.

A tanulókkal szemben támasztott etikai elvárásaink

- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mind a pedagógus, mind a szülő tisztelettel bánjon vele, meghallgassa, komolyan vegye.
- Bármilyen problémával, kérdéssel, érzéssel nyíltan fordulhat tanáraihoz, szüleihez, akikkel együtt közösen megoldást keresnek.
- A napszaknak megfelelően és jól hallhatóan előre köszönjenek az iskola valamennyi tanárának és dolgozójának. Nem illik zsebre dugott kézzel köszönni, vagy úgy beszélgetni,

¹ A katolikus iskola (Róma, 1977. 14. old)

nemcsak az iskolában, hanem egyéb helyzetekben sem. Ugyancsak illetlen az iskola épületén belül sapkát viselni.

- Életkoruknak és helyzetüknek megfelelő érdeklődést és aktivitást tanúsítsanak iskolai tanulmányaik során.
- Az iskola által felkínált általános és speciális lehetőségekkel (felzárkóztatás, felkészítés, szakkörök, sportkörök) a lehető legszélesebb körben éljenek, azokat adottságaik és képességeik fejlesztésére kitartással gyakorolják.
- Az iskolai közösség életét (kirándulás, sport, versenyek) és ünnepeit alakító munkából is vegyék ki részüket.
- Társaikhoz, tanáraikhoz, a szülőkhöz és az iskolában megjelenő felnőttekhez is a minden embert megillető tisztelettel és segítőkészséggel forduljanak.
- Ápolják önzetlen barátságokat, fogadják el és tiszteljék minden osztály- és iskolatársukat.
- Társaik jó képességeit, eredményeit ismerjék el, cserébe a többiektől is joggal elvárhatják ezt.
- A másik embert sem tetteleg, sem szóval meg ne bántsák, veszélybe ne sodorják. Figyelmeztessék társukat a verekedés, a veszekedés vagy trágár beszéd abbahagyására.
- A társakkal kialakult konfliktusokat – akár tanári segítséggel – a lehető legrövidebb időn belül higgadtan tisztázzák, haragot nem hordoznak, bosszút nem állnak a vélt vagy valós sérelmekért.
- A gyermeknek joga van hibázni, de a hiba, megelőzése, elismerése kijavítása és a következmények vállalása kötelessége.
- Tanulóink a számukra megteremtett biztonságos környezetet, az iskola által nyújtott javakat becsülik meg.
- A sajátjukéhoz hasonlóan ügyeljenek a közösség által használt helyiségek, eszközök épségére, tisztaságára, rendjére.
- A tanulóktól elvárjuk, hogy az iskolába hozott vagy itt kapott ennivalót megbecsülik, saját vagy társuk ruházatát óvják.

A szülőktől elvárt viselkedési, cselekvési normák

- Feladata gyermeke fejlődésének, képességei kibontakoztatásának folyamatos figyelemmel kísérése, terelgetése, személyes példával alátámasztott nevelése.
- Tisztában van gyermeke életét befolyásoló eseményekkel, a gyermeket ért érzelmi és mentális hatásokkal, és a gyermek ezekre adott reakcióival. Amennyiben az adott élethelyzet ezt megkívánja, segíti, támogatja gyermekét a döntéshozatalban.
- Gyermekeiket a tőlük elvárt magatartás kialakításában, valamint gyakorlásában segítsék és erősítsék meg.

- A mindennapi élet során vegyék figyelembe a gyermek egyéniségét, képességeit, életkori sajátosságait, mentális és fizikai teherbíró képességét. A gyermekkel szemben reális követelményeket támasztanak, nem mulasztják el őt napi szinten ellenőrizni, dicsérni, ha kell, elmarasztalni.
- A szülőnek joga van arra, hogy hibázzon, és ezt elismerje gyermeke és a pedagógus előtt is. A hiba megelőzése, kijavítása és a következmények vállalása kötelessége.
- Az iskola a szülőktől elvárja, hogy elfogadják az iskola oktató-nevelő munkáját, ne neveljenek, ne tegyenek az iskola ellen, hanem erkölcsileg, szükség esetén – lehetőségeik szerint – anyagilag is támogassák.
- Az iskola jelzéseire érdemben és időben válaszoljanak.
- Elismeri a pedagógus szerepét az oktatásban, gyermeke iskolai nevelésében. Jogos döntéseit nem vonja kétségbe, de kétely esetén mindenkor bizalommal fordulhat hozzá magyarázatért.
- Gyermekeik fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről – az iskola által lehetőségként felkínált valamennyi eszközzel és lehetőséggel élve – rendszeresen érdeklődjenek.
- A segítő szándékkal feltárt hiányosságokat elismeri. Adott esetben a gyermeket is bevonva igyekszik a pedagógussal együtt a legjobb megoldást megtalálni.
- Maguk is járuljanak hozzá az iskola minden pedagógusával való partneri viszony és megfelelő dialógus kialakításához.
- Otthonukban megfelelő napirend kialakításával, odafigyeléssel és a szükséges segítségadással támogassák gyermekeiket a kötelező és a szabadon vállalt iskolai feladataik teljesítésében.
- Ha valamilyen problémát észlelnek, akkor azt időben jelezzék az érintett pedagógusnak, az osztályfőnöknek, az igazgatónak vagy a szülői munkaközösség tagjainak, vezetőjének.
- Vegyenek részt a szülők vagy az egész család számára szervezett iskolai programokon.
- A szülők az iskolai konfliktusoktól – tárgyilagos ismeret hiányában – igyekeznek távol maradni. Amennyiben valamilyen oknál fogva mégis bevonódnának, úgy az összes érintett fél egyidejű jelenlétében a korábban lefektetett tisztelet és megbecsülés légkörében tisztázzák a problémát.
- A szülők a gyerekek közötti konfliktusok megoldása során kellő önmérsékletet és türelmet tanúsítsanak egymás és a gyermekek iránt.

Az iskola pedagógusaitól elvárt etikai normák

- Megjelenésében legyen kulturált, ápoltságú és mértéktartó, beszédmódjában és mondanivalójában igényes, árnyalt és pontos.
- Feladata a rábízott gyermekek nevelése, oktatása, a gyermek személyiségében rejlő lépcsőzetes képességek kibontása.

- Szakmai munkájában megalapozott, tervszerű és igényes legyen, tanítványai értékelésében következetes és igazságos. Nevelői „mesteri” munkája során a „Követelek tőled, mert tisztellek.” elve érvényesül. Mindenkor figyelembe veszi a gyermek egyéniségét, mentális képességeit, teherbíró-képességét. Szükségtelenül nagy stressznek, feszültségnek a gyermeket nem teszi ki.
- A gyermek jó tulajdonságai mellett feladata, a viselkedésében, fejlődésében tudásában, szorgalmában meglévő hiányosságokat felismerni.
- A gyermek jó tulajdonságai mellett feladata a viselkedésében, fejlődésében tudásában, szorgalmában meglévő hiányosságokat felismerni. Ezeket a gyerekekkel, a szülővel megosztja. A nevelő a tanítványairól birtokában lévő ismereteket bizalmasan és titkosan kezelje, a gyermek, a szülő bizalmával ne éljen vissza!
- Szakmai kérdésekben elsődleges kompetenciával rendelkezik, és tekintélynek örvend. Amennyiben ilyen tárgyú kérdés érkezik felé szülőtől, gyerektől, kollegától, arra kielégítően, érvekkel alátámasztva igyekszik megfelelni.
- Az egységes, azonos irányba mutató nevelés érdekében a pedagógus kapcsolatot ápol a szülőkkel. Tiszteletben tartja a család elsődleges felelősségét.
- Legyen kész arra, hogy a szülőkkel minden, a gyermekre vonatkozó ismeretét megossza. Véleménynyilvánítása legyen tárgyyszerű, de szükség esetén vegye figyelembe a gyermek érdekét.
- Kollégáival kapcsolatos panaszait nem viheti a tanulók és a szülők elé, őket nem hangolhatja pedagógustársa ellen. Nem csorbíthatja kollégái emberi és szakmai hitelét.
- Szavai és tettei legyenek összhangban, hiszen tekintélyének alapja a tetteiben mutatott példa. Joga van arra, hogy hibázzon, és azt elismerje. A hiba megelőzése, kijavítása és a következmények vállalása kötelessége.
- A környezetében felmerülő konfliktusokat legjobb tudása szerint igyekszik a helyszínen rendezni, vagy ezek megoldásában segítséget nyújt.
- A nevelő a szülőktől a gyermekükért végzett pedagógusi tevékenységéért ellenszolgáltatást nem vár és nem is fogadhat el.

A szülők és a nevelők kapcsolatára kölcsönösen jellemző, hogy:

- elfogadják egymás feladatköreit, annak tartalmi jellemzőit és tisztában vannak a magukéval;
- nyíltak, azaz egyenesek és őszinték egymáshoz, s ezzel nem élnek vissza;
- értékelik, becsülik egymást az esetleges konfliktusok ellenére is;
- feladataik különbözősége ellenére kapcsolatukra a kölcsönös függőség jellemző;
- igényeik kielégítése nem történik a másik rovására.

A szülők és a nevelők a fentiekben megfogalmazott nevelési célkitűzéseket és erkölcsi elvárásokat közös akaratnyilvánításukkal mércének tekintik, magatartásukat és cselekedeteiket számonkérhető módon igazítják ezen elvárásokhoz.